

ЗАКЛАДАЄМО ФОНЕТИЧНІ ВМІННЯ:

добуквений період

ЗАКЛАДАЄМО ФОНЕТИЧНІ ВМІННЯ: добуквений період

Успішне оволодіння читанням та письмом у старших дошкільників залежить від того, наскільки правильно була організована робота над формуванням фонетичних умінь діти в добуквений період, коли розвивався її фонематичний слух, артикуляція та інтонаційна виразність. До вашої уваги прості артикуляційні вправи, які можна виконувати щодня у закладі дошкільної освіти.

Добуквений період у житті дитини — це той час, коли відбувається активний розвиток фонематичного слуху, збагачується словник та формуються мовленнєві навички. Саме в цей період закладаються основи правильного сприйняття та відтворення звуків. Тут нам у пригоді стає фонетика — розділ мовознавства, який вивчає явища мовлення, пов'язані з утворенням, звучанням і сприйняттям звуків.

Основними напрямками роботи із застосуванням фонетичних знань у закладі дошкільної освіти є:

Формування звукової культури мовлення

артикуляційні вправи,
вправи на регулювання
сили голосу, розучування
звукослідувань та інше

Розвиток фонематичного слуху — вміння розрізняти звуки

вправи на розпізнавання
та виділення звуків у словах,
ігри на розвиток ритму та
інтонації

Корекція мовленнєвих вад

робота з дітьми,
які мають труднощі
з вимовою певних
звуків

Ігрові прийоми

використання скоромовок,
чистомовок, віршів, пісень
для закріплення
правильної вимови, мовні
ігри, що стимулюють
звуковий аналіз

Артикуляційна гімнастика допомагає дітям сформувати правильну та чітку вимову звуків. Перед початком занять потрібно розказати дошкільникам, для чого потрібні такі вправи, щоб мотивувати їх до чіткого їх виконання. Найкраще показувати кожну вправу перед дзеркалом, щоб діти бачили правильні рухи органів мовлення.

Впродовж дня можна виконувати декілька **артикуляційних вправ**:

ДЛЯ ЯЗИКА:

«**Млинець**»: «розплющений» язик

«**Гойдалка**»: рух язика вгору-вниз

«**Голочка**»: витягнути язик
і зробити його якомога вужчим

ДЛЯ ГУБ:

«**Усмішка**»: розтягувати губи

«**Хоботок**»: витягнути губи вперед
і надуті щоки

«**Трубочка**»: витягнути губи вперед

ДЛЯ ПІДНЕБІННЯ:

«**Конячка**»: «цокати» язиком

«**Молоточок**»: постукувати язиком
по верхньому піднебінню

Вихователь повинен обов'язково стежити за правильністю виконання вправ дітьми, адже від цього залежить ефективність гімнастики.

Для стимулювання чіткої вимови звуків можна використовувати ігри із звуконаслідуванням, як-от «Пташиний хор», «Тварини на фермі», «Вгадай, хто це» та ін. Щоб зацікавити дошкільнят, проводити їх потрібно емоційно та енергійно.

РОЗВИТОК ФОНЕМАТИЧНОГО СЛУХУ — ЦЕ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ РОЗРІЗНЯТИ, ВПІЗНАВАТИ ТА АНАЛІЗУВАТИ ЗВУКИ МОВИ, ЩО НЕОБХІДНО ДЛЯ ПРАВИЛЬНОГО СПРИЙНЯТТЯ І ВІДТВОРЮВАННЯ СЛІВ.

ВПРАВИ НА РОЗВИТОК ФОНЕМАТИЧНОГО СЛУХУ:

«Злови звук»

Вихователь називає слова, а діти плескають у долоні, якщо чують загаданий звук.

«Знайди відмінність»

Діти слухають пари слів і визначають, чи однакові в них початкові або кінцеві звуки (рак-мак, сон-сом)).

«Назви сусіда»

Вихователь називає слово, а дитина визначає, які звуки стоять перед і після загаданого звука).

«Ланцюжок слів»

Діти називають слова, які починаються на останній звук попереднього слова, наприклад: дім, молоко, око і так далі.

«Впізнай слово»

Вихователь чітко вимовляє звуки одного слова окремо, наприклад, [р], [а], [к]), а дитина має скласти ці звуки і назвати слово [рак]).

«Який звук загубився?»

Вихователь називає слово, пропускаючи один звук, а дошкільник його називає).

Ігрові прийоми у роботі над формуванням фонетичних умінь дають змогу поєднати навчання й розваги, що сприяє ефективному засвоєнню звуків, покращенню мовлення у дітей. Засвоюючи скоромовки чи чистомовки, діти непомітно для себе вчаться сприймати, вимовляти окремі звуки та розпізнавати їх у словах. Дошкільнята із задоволенням повторюють скоромовки, якщо це має вигляд змагання «Хто швидше» і «Хто чіткіше». Важливо під час гри хвалити кожну дитину за старанність.

Розвитку інтонації, темпу мовлення й дихання під час мовлення сприяє використання пісні. В ритмічній формі діти легше засвоюють правильну вимову звуків. Мелодія і ритм пісень допомагають відчувати тривалість і частоту звуків. До того ж розучування пісень покращує слухову пам'ять.

Вихователі мають створити позитивну та невимушену атмосферу навчання, щоб стимулювати активність дітей, а також звернути увагу на індивідуальні особливості кожної дитини, її темп розвитку.

Діти з такими мовленнєвими вадами, як **дислалія** (порушення вимови окремих звуків); **заїкання** (порушення темпу, ритму та плавності мовлення); **дизартрія** (порушення артикуляції); **алалія** (недорозвинене мовлення); **ринолалія** (викривлене мовлення з причини носового звучання), мають навчатися у спеціальній групі, де кваліфіковані логопеди забезпечать їм корекційну допомогу, адаптовану до їхніх індивідуальних потреб.

Пам'ятайте, що завдяки правильно організованій роботі над формуванням фонетичних умінь діти розвивають свій слух, артикуляцію та інтонаційну виразність. А це визначає їхнє успішне оволодіння читанням та письмом у наступні періоди.

для кожної дитини

